

Til § 797

I *stk. 1* foreslås, at den proportionalitetsgrundsætning, som antages at gælde ved alle straffeprocessuelle tvangsindgreb, lovfæstes også for ransagning. Reglen gælder for indgreb både mod mistænkte og ikke mistænkte og foreslås udformet i overensstemmelse med retsplejelovens § 792 e om legemsindgreb og § 782, stk. 1, om indgreb i meddelelshemmelig-heden.

Ved afvejningen af, om der foreligger den fornødne proportionalitet, kan f.eks. ved indgreb over for medarbejdere ved medierne også lægges vægt på hensynet til informations- og ytringsfriheden, jf. her ved de foreslåede bestemmelser i § 794, stk. 3, 2. pkt., og § 795, stk. 2, 2. pkt.

Stk. 2 indeholder en bestemmelse om, at der ved afvejningen efter *stk. 1* særligt skal lægges vægt på, om ransagningen er forbundet med ødelæggelse eller beskadigelse af ting, idet indgrebet i så fald er særligt føleligt.

Om reglen i § 797 henvises i øvrigt til betænkningen side 61 og side 88 f.

Til § 798

Bestemmelsen i lovforslagets § 798 indeholder regler om politiets fremgangsmåde ved gennemførelsen af ransagninger.

Stk. 1 indeholder en almindelige grundsætning om skånsomhed, som antages at gælde for alle straffeprocessuelle tvangsindgreb. En lignende regel findes i dag i retsplejelovens § 800. Lovforslagets bestemmelse er udformet, således at det specielt angives, at ransagning så vidt muligt skal foretages uden at forårsage ødelæggelse og beskadigelse og uden at vække unødigt opsigt. Heraf følger bl.a., at politiet – som det i dag er foreskrevet i § 799, stk. 4 – inden ransagningen iværksættes, skal opfordre den, der eventuelt træffes til stede, til at åbne låste døre, genstande m.v. samt til at udlevere eftersøgte genstande. Der henvises i øvrigt til betænkningen side 79, 80 og 88.

I *stk. 2, 1.-3. pkt.*, fastsættes regler om pligten til at gøre den, mod hvem indgrebet rettes, eller andre tilstedeværende bekendt med ransagningens foretagelse og grundlaget herfor. Oplysning om grundlaget for ransagningen bør omfatte en kort beskrivelse af sigtelsen og de omstændigheder, der begrundet ransagningen, samt det formelle grundlag for ransagningen. Foreligger der retskendelse for indgrebet, skal denne på begæring revideres. Af 3. pkt. – der er ny i forhold til lovudkastet i betænkningen, jf. pkt. 5.4.1. i de almindelige bemærkninger – følger, at politiet skal vejlede den pågældende om adgangen til

at få spørgsmålet indbragt for retten, hvis der er tale om et »periculum in mora«-indgreb, jf. lovforslagets § 796, stk. 3.

Endvidere foreslås det, at politiet ligesom efter gældende ret skal opfordre tilstedeværende til at overvære ransagningen. Der henvises også til betænkningen side 83.

Stk. 2, 4. pkt., indebærer i forhold til gældende ret en ændring i pligten til at tilkalde vidner til ransagning. Efter forslaget har den, mod hvem ransagningen retter sig, adgang til at udpege en bestemt person til som vidne at overvære ransagningen. Det forudsættes, at politiet gør den pågældende bekendt med denne ret. Adgangen til at kræve et bestemt vidne til stede gælder dog kun, hvis det kan ske uden fare for efterforskningen og inden rimelig tid. Bor det vidne, der ønskes tilkaldt, så langt væk, at der vil gå en vis tid, inden vidnet kan komme til stede, kan politiet gennemføre ransagningen uden at afvente den pågældendes tilstedekomst. Det samme gælder, hvis det ønskede vidne ikke træffes hjemme. Ransagningen skal i sådanne tilfælde ikke udsættes med henblik på at afvente vidnets hjemkomst.

Har politiet mistanke om, at det vidne, der ønskes tilkaldt, kan være en medskyldig, vil efterforskningsmæssige grunde tale mod at tilkalde den pågældende. Politiet kan således afvise at rette henvendelse til bestemte personer, som den sigtede ønsker tilkaldt som vidne, såfremt politiet har mistanke om, at sigtede hermed forsøger at advare eller påvirke medskyldige.

Politiets nægtelse af at tilkalde et bestemt vidne medfører ikke, at ransagningen skal udsættes, indtil retten har taget stilling til spørgsmålet, men nægtelsen kan prøves af retten enten i forbindelse med en eventuel efterfølgende forelæggelse af ransagningen for retten eller ved særskilt indbringelse af dette spørgsmål efter retsplejelovens almindelige regler.

Det er i forbindelse med høringen over betænkningen foreslået, at ransagning hos personer, der er omfattet af § 172, ikke må gennemføres, medmindre den pågældende selv er til stede, og har mulighed for at udtage materiale, der ikke er genstand for ransagning, jf. lovforslagets § 795, stk. 2, 2. pkt. Justitsministeriet finder ikke grundlag for at gennemføre en sådan særregel, der alvorligt ville kunne skade politiets efterforskningsmuligheder. I praksis vil politiet som alt overvejende hovedregel ikke gennemføre en ransagning hos journalister m.v. uden forudgående aftale med den pågældende. Selv om journalisten ikke er til stede, vil den pågældende, hvis der er mulighed for at komme i kontakt med ham, kunne udpege et vidne efter reglen i *stk. 2*.